

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล คุณลักษณะความเป็นหญิง-ชาย การได้รับการ
เสริมสร้างพลังอำนาจจากอาจารย์ กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ
นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

นางสาวสุภาวดี มั่นยืน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-426-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 18756700

RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, FEMINIST-MUSCULINITY
CHARACTERISTICS, AND EMPOWERMENT BY NURSING INSTRUCTORS WITH
TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF NURSING STUDENTS, NURSING
COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY
OF PUBLIC HEALTH

Miss Supharadee Munyuen

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirments
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Education

Program of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-332-426-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล คุณลักษณะความเป็นหญิง-ชาย
การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจจากอาจารย์ กับ ภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวง
สาธารณสุข

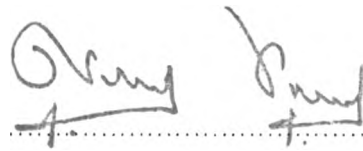
โดย นางสาวสุภารดี มั่นยืน

สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ พ.ต.ต.หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชุณหปราณ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ พ.ต.ต.หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชุณหปราณ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ รำไพ สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา)

สุวารตี มั่นยืน: ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล คุณลักษณะความเป็นหญิง-ชาย การได้รับการ
เสริมสร้างพลังอำนาจจากอาจารย์ กับ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ นักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

(RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, FEMINIST-MUSCULINITY
CHARACTERISTICS, AND EMPOWERMENT BY NURSING INSTRUCTORS WITH
TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF NURSING STUDENTS, NURSING COLLEGES
UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

อาจารย์ที่ปรึกษา: รศ. พ.ต.ต.หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชูณหะพาน, 123 หน้า ISBN 974-332-426-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาพยาบาล ความสัมพันธ์
ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล คุณลักษณะความเป็นหญิง-ชาย การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจจากอาจารย์
กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข รวมทั้ง
ศึกษาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัด
กระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้นำนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และ 4 จำนวน 293 คน ซึ่งได้จาก
การทำแบบสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามคุณลักษณะความเป็นหญิง-ชาย
แบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาพยาบาล และแบบสอบถามการได้รับการเสริมสร้างพลัง
อำนาจจากอาจารย์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้ว และมีค่าความเที่ยง 0.85, 0.95
และ 0.93 ตามลำดับ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- 1.ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสร้างบารมี ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านกรคำนึงถึงความเป็นเอกบุคคล อยู่ในระดับสูง
- 2.การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจจากอาจารย์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอายุ ลำดับบุตรในครอบครัว จำนวนบุตรชายหญิงในครอบครัว ชั้นปี และ คุณลักษณะความเป็นหญิง-ชาย ไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาพยาบาล
- 3.ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจจากอาจารย์ ซึ่งพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาพยาบาลได้ ร้อยละ 22.2 ($R^2 = .222$)

ได้สมการพยากรณ์ดังนี้

$$Z = .471 \text{ EMP}$$

ภาควิชา ..... คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา ..... ภาวะพยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา ๒๕๕๖

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

4077605636 : MAJOR NURSING EDUCATION

KEY WORD: TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP / FEMINIST-MUSCULINITY CHARACTERISTICS /EMPOWERMENT
BY NURSING INSTRUCTORS / NURSING STUDENTS

SUPHARADEE MUNYEUN : RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS , FEMINIST-
MUSCULINITY CHARACTERISTICS, AND EMPOWERMENT BY NURSING INSTRUCTORS WITH
TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF NURSING STUDENTS, NURSING COLLEGES UNDER
THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH. THESIS ADVISOR:
ASSO.PROF.POLICE MAJOR PAUNGPHEN CHOONHAPRAN, Ph.D. 123 pp. ISBN 974-332-426-7

The purposes of this research were to study transformational leadership of nursing students, relationships between personal factors, feminist- masculinity, and empowerment by nursing instructors with transformational leadership of nursing students in nursing colleges under the jurisdiction of the Ministry of Public Health and to search for the variables that would be able to predict transformational leadership of nursing students. The subjects consisted of 293 nursing students (3rd and 4th year student) which were selected by sociometric test. The research instruments were questionnaires developed by the researcher which consisted of sociometric test, feminist-musculinity characteristics, transformational leadership and empowerment by nursing instructors questionnaires which were tested for content validity and the reliability of the questionnaires were 0.85, 0.95 and 0.93 respectively.

Major finding were as follows:

1. Mean score of transformational leadership of nursing student was at high level.

Charisma, intellectual stimulation and individual consideration were at high level.

2. There were positively significant relationships between empowerment by nursing instructors and transformational leadership of nursing students, at the .05 level. But age, series of children, number of male or female children in the family, class and feminist-musculinity characteristic had no relationship with transformational leadership of nursing students.

3. Factor that significantly predicted transformational leadership was empowerment by nursing instructors, at the .05 level. This predictor accounted for 22.2 percent ($R^2 = .222$) of the variance

The function derives from the analysis was as follow:

$$Z = .471 \text{ EMP}$$

(Standardized scores)

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์.....

สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา.....

ปีการศึกษา 2541.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เปรียบเสมือนประสบการณ์อันทรงคุณค่า ที่จะนำไปสู่การเริ่มเป็นนักวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะไม่สามารถเรียนรู้ได้สำเร็จ ถ้าไม่ได้รับความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ พ.ต.ต.หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชุนหปราน ที่ได้ช่วยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ เสมอมา ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สมคิด รัชศาสตร์ และ คณาจารย์ ใน คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่าน ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ วาไพ สุรสวัสดิ์ ณ อยุธยา ที่ กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 8 ท่าน ที่ได้ ช่วยกรุณาให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง แก้ไข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสถาบันพระบรมราชชนก ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ วิทยาลัยพยาบาล ทั้ง 8 แห่ง คือ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนราธิวาส วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี พระพุทธบาท นครราชสีมา นครศรีธรรมราช นราธิวาส วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี ศรีมหาสารคาม ที่ให้เก็บรวบรวมข้อมูล และผู้อำนวยการ คณาจารย์ และ เจ้าหน้าที่ วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนีสระบุรี ที่ให้ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย รวมทั้งขอบคุณ นักศึกษาพยาบาลทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาเอื้อเพื่อเงินทุนบางส่วน ในการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณผู้ที่ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณ เพื่อนร่วมรุ่น คุณ เปี่ยมสุข คุณ จิราจันทร์ คุณ พรเพ็ญ คุณ ตวีชดา คุณ ศรีไพร คุณ วิภาภรณ์ คุณมณี คุณ พรศรี คุณ สีวาพร ที่เป็นกัลยาณมิตร ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบคุณ คุณ พัชรพร เจ้าหน้าที่ ห้องคอมพิวเตอร์ คุณ ไฉภี คุณ รัตนา เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ที่มีน้ำใจ ช่วยอำนวยความสะดวกต่างๆ เป็นอย่างดี ขอขอบคุณ คุณ ลาวลีย์ และ คุณ มาสริน ที่เอื้อเพื่อในการใช้คอมพิวเตอร์

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ ศิลป์ชัย คุณแม่ ระเบียบ มั่นยืน และขอบคุณ น้องสอง สุณิภา มั่นยืน ที่คอยเป็นกำลังใจ ดูแล เอาใจใส่ ให้ความรัก และความปรารถนาดีเสมอมา ที่ทำให้ผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จนสำเร็จ

สุภาวดี มั่นยืน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 ปัญหาการวิจัย.....	5
1.4 แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	5
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	7
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
2.1 ความหมายของผู้นำ.....	11
2.2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง.....	13
2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง.....	14
2.2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง.....	14
2.3 คุณลักษณะความเป็นหญิง-ชาย.....	20
2.3.1 ความหมายของบุคลิกภาพ.....	20
2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นหญิง-ชาย.....	21
2.4 การเสริมสร้างพลังอำนาจ.....	23
2.4.1 ความหมายของการเสริมสร้างพลังอำนาจ.....	24

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4.2 กระบวนการและขั้นตอนของการเสริมสร้างพลังอำนาจ.....	25
2.4.3 การเสริมสร้างพลังอำนาจในนักศึกษาพยาบาล.....	28
2.5 ชีวิตนักศึกษาพยาบาล.....	31
2.6 แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาพยาบาล.....	34
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ.....	36
2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	43
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
3.1 ประชากร.....	44
3.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	44
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	47
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	79
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	80
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	82
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	92
รายการอ้างอิง.....	93
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ.....	103
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	105
ประวัติผู้วิจัย.....	123

สารบัญตาราง

ตารางที่.....	หน้า
1.แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาล ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.....	46
2.ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามคุณลักษณะความเป็นหญิง-ชาย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาพยาบาล และ การได้รับ การเสริมสร้างพลังอำนาจจากอาจารย์.....	52
3.จำนวนและร้อยละของผู้นำนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามอายุ ลำดับบุตรในครอบครัว จำนวนบุตรชาย หญิงในครอบครัว ชั้นปี.....	58
4.ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนคุณลักษณะ ความเป็นหญิง-ชาย.....	60
5.ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามรายหมวดและ โดยรวม.....	61
6. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงของนักศึกษาพยาบาล ในด้านการสร้างบารมี จำแนกตามรายข้อ และรายหมวด.....	62
7. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงของนักศึกษาพยาบาล ในด้านการกระตุ้นทางปัญญา จำแนกตามรายข้อ และรายหมวด.....	64
8. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงของนักศึกษาพยาบาล ในด้านการคำนึงถึงความเป็น เอกบุคคลจำแนกตามรายข้อ และรายหมวด.....	66
9. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการได้รับการ เสริมสร้างพลังอำนาจจากอาจารย์ จำแนกตามรายหมวด และ โดยรวม.....	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการได้รับการ เสริมสร้างพลังอำนาจจากอาจารย์ ในด้านการมีความคิด เกี่ยวกับตนเองในด้านดี จำแนกตามรายข้อ และรายหมวด.....	69
11. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการได้รับการ เสริมสร้างพลังอำนาจจากอาจารย์ ในด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ จำแนก ตามรายข้อ และรายหมวด.....	70
12. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการได้รับการ เสริมสร้างพลังอำนาจจากอาจารย์ ในด้านการมีทรัพยากร จำแนก ตามรายข้อ และรายหมวด.....	71
13. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการได้รับการ เสริมสร้างพลังอำนาจจากอาจารย์ ในด้านการมีข้อมูลข่าวสาร จำแนก ตามรายข้อ และรายหมวด.....	72
14. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการได้รับการ เสริมสร้างพลังอำนาจจากอาจารย์ ในด้านการได้รับการสนับสนุน จำแนก ตามรายข้อ และรายหมวด.....	73
15. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล คุณลักษณะความเป็น หญิง-ชาย การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจจากอาจารย์ กับ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.....	74
16. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล คุณลักษณะ ความเป็นหญิง-ชาย การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจจาก อาจารย์ กับ ภาวะการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาพยาบาล เป็นรายหมวด.....	76
17. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้ตัวแปรอิสระ 7 ตัว เป็นตัวพยากรณ์ และ ใช้คะแนนภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ นักศึกษาพยาบาล เป็นตัวแปรตาม.....	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
18. ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) และ คะแนนมาตรฐาน (Beta) ทดสอบความมีนัยสำคัญ ของ b และ แสดงสมการถดถอยพหุคูณที่ใช้พยากรณ์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง.....	78

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. รูปแบบปิรามิดของพลังอำนาจ.....	28
2. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	43